

DECIZIA CONSILIULUI**din 24 iunie 2014****privind modalitățile de punere în aplicare de către Uniune a clauzei de solidaritate**

(2014/415/UE)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 222 alineatul (3) prima teză,

având în vedere propunerea comună a Comisiei Europene și a Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate,

întrucât:

- (1) Prezenta decizie vizează punerea în aplicare de către Uniune a articolului 222 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) (în continuare „clauza de solidaritate”). Aceasta nu vizează punerea în aplicare de către statele membre a clauzei de solidaritate în temeiul articolului 222 alineatul (2) din TFUE. În conformitate cu Declarația (nr. 37) privind articolul 222 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, un stat membru poate alege cel mai adecvat mijloc de a se achita de obligația sa de solidaritate față de alt stat membru.
- (2) În temeiul articolului 222 alineatul (1) din TFUE, Uniunea și statele membre acționează în comun, în spiritul solidarității. Ar trebui urmărită coerența și complementaritatea acțiunii Uniunii și a statelor membre, în beneficiul statului membru care invocă respectiva clauză și în scopul evitării suprapunerii eforturilor. Având în vedere că statele membre trebuie să se coordoneze în cadrul Consiliului pentru a se achita de obligațiile lor de solidaritate în temeiul articolului 222 alineatul (2) din TFUE, ar trebui ca, în scopul punerii în aplicare de către Uniune a clauzei de solidaritate, să se prevadă mecanisme de coordonare în cadrul Consiliului.
- (3) Mecanismele de coordonare în cadrul Consiliului ar trebui să se bazeze pe mecanismele integrate ale UE referitoare la un răspuns politic la criză (denumite în continuare „IPCR”), astfel cum au fost aprobate de Consiliu la 25 iunie 2013, în care se afirmă că IPCR sprijină, de asemenea, mecanismele de punere în aplicare a clauzei de solidaritate. Consiliul ar trebui să adapteze mecanismele IPCR, în special în cazul unei reexaminări.
- (4) Punerea în aplicare de către Uniune a clauzei de solidaritate ar trebui să se bazeze într-o măsură cât mai mare posibil pe instrumentele existente, să sporească eficacitatea prin asigurarea unei coordonări mai bune și prin evitarea suprapunerilor, să funcționeze fără resurse suplimentare, să asigure o interfață simplă și clară la nivelul Uniunii pentru statele membre și să respecte competențele instituționale acordate fiecărei instituții și fiecărui serviciu ale Uniunii.
- (5) Clauza de solidaritate solicită Uniunii să mobilizeze toate instrumentele aflate la dispoziția sa. Printre instrumentele relevante se numără Strategia de securitate internă a Uniunii Europene, mecanismul de protecție civilă al Uniunii Europene instituit prin Decizia nr. 1313/2013/UE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽¹⁾ (denumit în continuare „mecanismul Uniunii”), Decizia nr. 1082/2013/UE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽²⁾ și structurile create în cadrul politicii de securitate și apărare comune (PSAC).
- (6) Domeniul de aplicare al modalităților de punere în aplicare de către Uniune a clauzei de solidaritate ar trebui să fie definit cu claritate.
- (7) În ceea ce privește combaterea terorismului, cadrul strategic al acțiunii Uniunii Europene îl constituie Strategia UE de combatere a terorismului. Există diferite instrumente, cum sunt instrumentele care consolidează protecția infrastructurilor critice de energie și transporturi ⁽³⁾. De asemenea, au fost instituite acțiuni ca urmare a Comunicării Comisiei intitulată „Politica UE de combatere a terorismului: principale realizări și viitoare provocări”, ca de exemplu acțiunile care îmbunătățesc cooperarea între autoritățile de aplicare a legii, consolidează acțiunile de

⁽¹⁾ Decizia nr. 1313/2013/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 decembrie 2013 privind un mecanism de protecție civilă al Uniunii (JO L 347, 20.12.2013, p. 924).

⁽²⁾ Decizia nr. 1082/2013/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 octombrie 2013 privind amenințările transfrontaliere grave pentru sănătate și de abrogare a Deciziei nr. 2119/98/CE (JO L 293, 5.11.2013, p. 1).

⁽³⁾ Astfel cum au fost identificate în Directiva 2008/114/CE a Consiliului din 8 decembrie 2008 privind identificarea și desemnarea infrastructurilor critice europene și evaluarea necesității de îmbunătățire a protecției acestora (JO L 345, 23.12.2008, p. 75).

prevenire a radicalizării, în special prin constituirea Rețelei pentru sensibilizarea publicului cu privire la radicalizare și care limitează accesul teroriștilor la fonduri și la explozivi ⁽¹⁾, la materiale chimice, biologice, radiologice și nucleare, precum și acțiuni de consolidare a securității explozibililor.

- (8) Pe baza unei solicitări politice la nivel înalt înaintate de statul (statele) membru (membre) în cauză și cu sprijinul unui punct de contact unic la nivelul Uniunii, ar trebui să fie definite la nivelul Uniunii un mecanism de invocare și un mecanism de eliminare treptată a modalităților prevăzute de prezenta decizie.
- (9) Modalitățile de răspuns la nivelul Uniunii ar trebui să îmbunătățească eficacitatea printr-o coordonare consolidată, pe baza instrumentelor existente.
- (10) Mecanismul Uniunii vizează consolidarea cooperării dintre statele membre și Uniune și facilitarea coordonării în domeniul protecției civile. Decizia nr. 1313/2013/UE instituie Centrul de coordonare a răspunsului la situații de urgență (denumit în continuare „ERCC”), care asigură o capacitate operațională de 24 de ore din 24, șapte zile pe săptămână și deservește statele membre și Comisia în vederea atingerii scopurilor mecanismului Uniunii.
- (11) Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE) dispune de structuri cu competență militară și în domeniul culegerii de informații, precum și de rețeaua de delegații care pot, la rândul lor, să contribuie la răspunsul dat în cazul amenințărilor sau dezastrelor survenite pe teritoriul statelor membre sau în cazul crizelor cu o dimensiune externă. În funcție de criză, alte structuri și agenții ale Uniunii din domeniul politicii externe și de securitate comune (PESC) și al PSAC ar trebui să ofere, după caz, contribuții în conformitate cu dispozițiile relevante din dreptul Uniunii.
- (12) Atunci când este necesar și fezabil având în vedere caracterul urgent al situației, mecanismele de răspuns la nivelul Uniunii ar trebui completate prin adoptarea unor acte juridice sau prin modificarea actelor existente în conformitate cu dispozițiile relevante din tratate.
- (13) Prezenta decizie nu va avea implicații pentru apărare. În cazul în care o situație de criză impune o acțiune în cadrul PESC sau al PSAC, Consiliul ar trebui să adopte o decizie în conformitate cu dispozițiile relevante din tratate.
- (14) Prezenta decizie nu aduce atingere articolului 42 alineatul (7) din Tratatul privind Uniunea Europeană.
- (15) Comunicarea Comisiei intitulată „Strategia de securitate internă a UE în acțiune: cinci pași către o Europă mai sigură” a fixat obiectivul de a spori reziliența Uniunii în situații de criză și dezastre printr-o serie de acțiuni care includ utilizarea deplină a clauzei de solidaritate. Astfel cum a reamintit Consiliul în concluziile sale din 24-25 februarie 2011, sporirea rezilienței Europei la crize și dezastre este esențială pentru a consolida în continuare libertatea, securitatea și justiția în Uniune.
- (16) Pentru a permite Uniunii și statelor sale membre să acționeze în mod eficace, Consiliul European evaluează periodic amenințările cu care se confruntă Uniunea. La cererea Consiliului European, ar trebui să fie elaborate rapoarte privind anumite amenințări.
- (17) În conformitate cu articolul 346 alineatul (1) litera (a) din TFUE, niciun stat membru nu are obligația de a furniza informații a căror divulgare o consideră contrară intereselor esențiale ale siguranței sale.
- (18) La 22 noiembrie 2012, Parlamentul European a adoptat rezoluția 2012/2223, intitulată „Clauzele UE de apărare reciprocă și de solidaritate: dimensiuni politice și operaționale”.
- (19) Prezenta decizie respectă drepturile fundamentale și principiile recunoscute de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și ar trebui să se aplice în conformitate cu aceste drepturi și principii.
- (20) Având în vedere că obiectivul prezentei decizii, și anume punerea în aplicare de către Uniune a clauzei de solidaritate, nu poate fi realizat în mod satisfăcător de către statele membre ci, datorită amplitudinii și efectelor acțiunii, poate fi realizat mai bine la nivelul Uniunii, aceasta poate adopta măsuri, în conformitate cu principiul subsidiarității, astfel cum se prevede la articolul 5 din Tratatul privind Uniunea Europeană. În conformitate cu principiul proporționalității, astfel cum este enunțat la articolul menționat anterior, prezenta decizie nu depășește ceea ce este necesar pentru realizarea obiectivului menționat,

(1) Regulamentul (UE) nr. 98/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 ianuarie 2013 privind comercializarea și utilizarea precursorilor de explozivi (JO L 39, 9.2.2013, p. 1).

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Obiectiv general și obiect

- (1) Prezenta decizie prevede norme și proceduri pentru punerea în aplicare de către Uniune a articolului 222 din TFUE (în continuare „clauza de solidaritate”).
- (2) Pentru a asigura coerența și complementaritatea acțiunii Uniunii și a statelor membre, coordonarea la nivel politic a răspunsului la invocarea clauzei de solidaritate se realizează de către Consiliu, prin utilizarea mecanismelor IPCR. Gestionarea mecanismelor IPCR va beneficia de sprijin din partea Secretariatului General al Consiliului (SGC), a Comisiei și a SEAE.
- (3) Modalitățile adoptate la nivelul Uniunii se bazează pe mecanismele existente în cadrul Consiliului, al Comisiei, al SEAE și al agențiilor Uniunii menite să ofere informații și sprijin. Atunci când este cazul, Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate (ÎR) și SEAE își aduc contribuția prin adoptarea unor inițiative și prin furnizarea de informații relevante și de sprijin, în limitele domeniului de competență al ÎR.
- (4) Instrumentele relevante ale Uniunii și mecanismele IPCR își urmează propriile proceduri și pot fi active înainte de invocare și după eliminarea treptată a răspunsului prevăzut de prezenta directivă.
- (5) Modalitățile prevăzute prin prezenta decizie îmbunătățesc eficiența printr-o mai bună coordonare între răspunsul Uniunii și al statelor membre.

Articolul 2

Domeniul de aplicare

- (1) În situația unor atacuri teroriste sau a unor dezaastre naturale sau provocate de om, indiferent dacă originea acestora se află pe teritoriul statelor membre sau în afara acestuia, prezenta decizie se aplică:
 - (a) pe teritoriul statelor membre cărora li se aplică dispozițiile tratatului, mai precis în spațiul terestru, în apele interne, în spațiul maritim teritorial și în spațiul aerian.
 - (b) atunci când afectează infrastructura (cum ar fi instalațiile de petrol și de gaze off-shore) situată în spațiul maritim teritorial, în zona economică exclusivă sau pe platoul continental al unui stat membru.

Atunci când recurge la modalitățile prevăzute prin prezenta decizie și, în special, atunci când mobilizează instrumentele de care dispune, Uniunea respectă dreptul internațional și nu aduce atingere drepturilor statelor care nu sunt state membre.

- (2) Prezenta decizie nu are implicații pentru apărare.

Articolul 3

Definiții

În sensul prezentei decizii, se aplică următoarele definiții:

- (a) „dezastru” înseamnă orice situație care are sau poate avea efecte grave asupra persoanelor, mediului sau bunurilor materiale, inclusiv asupra patrimoniului cultural;
- (b) „atac terorist” înseamnă o infracțiune de terorism, astfel cum este definită în Decizia-cadru 2002/475/JAI a Consiliului ⁽¹⁾;
- (c) „criză” înseamnă dezastru sau atac terorist cu un impact sau cu o semnificație politică atât de amplă, încât necesită o coordonare la timp a politicilor și un răspuns oportun la nivelul politic al UE;
- (d) „răspuns” înseamnă orice acțiune întreprinsă în caz de dezastru sau de atac terorist menită să remedieze consecințele negative imediate ale acestuia.

⁽¹⁾ Decizia-cadru 2002/475/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind combaterea terorismului (JO L 164, 22.6.2002, p. 3).

*Articolul 4***Invocarea clauzei de solidaritate**

- (1) În situația unui dezastru sau a unui atac terorist, statul membru afectat poate invoca clauza de solidaritate în cazul în care, după ce a exploatat posibilitățile oferite de mijloacele și instrumentele existente, la nivel național și la nivelul Uniunii, consideră că situația de criză este de așa natură încât capacitățile de răspuns de care dispune sunt în mod clar insuficiente.
- (2) Autoritățile politice ale statului membru afectat adresează invocarea lor Președinției Consiliului. Invocarea este adresată, de asemenea, președintelui Comisiei Europene prin intermediul ERCC.

*Articolul 5***Mecanisme de răspuns la nivelul Uniunii**

- (1) Odată ce clauza de solidaritate a fost invocată, Consiliul asigură conducerea politică și strategică a răspunsului Uniunii la invocarea clauzei de solidaritate, ținând seama pe deplin de competențele Comisiei și ale ÎR. În acest scop, Președinția Consiliului activează imediat mecanismele IPCR, în cazul în care acestea nu sunt deja în funcțiune, și informează astfel toate statele membre cu privire la invocarea clauzei de solidaritate.
- (2) Totodată, în conformitate cu articolul 1 alineatul (3), Comisia și ÎR:
- (a) identifică toate instrumentele relevante ale Uniunii care pot contribui cel mai bine la furnizarea unui răspuns la criză, inclusiv instrumentele și structurile sectoriale, operaționale, de politică sau financiare și iau toate măsurile necesare prevăzute de instrumentele respective;
 - (b) identifică capacitățile militare care pot contribui în mod optim la furnizarea unui răspuns la criză, cu sprijinul Statului-major al UE;
 - (c) identifică și propun utilizarea instrumentelor și a resurselor care intră în sfera de competență a agențiilor Uniunii și care pot contribui în mod optim la furnizarea unui răspuns la criză;
 - (d) oferă consultanță Consiliului pentru a stabili dacă instrumentele existente constituie mijloace suficiente pentru a furniza asistență statului membru afectat în urma invocării clauzei de solidaritate;
 - (e) redactează rapoarte integrate periodice de analiză și conștientizare a situației pentru a contribui la procesul de coordonare și luare a deciziilor la nivel politic în cadrul Consiliului și pentru a sprijini acest proces, în conformitate cu articolul 6 din prezenta decizie.
- (3) Atunci când este cazul, Comisia și ÎR prezintă Consiliului propuneri, în conformitate cu articolul 1 alineatul (3), în special cu privire la:
- (a) decizii privind măsuri excepționale care nu sunt prevăzute de instrumentele existente;
 - (b) solicitări de capacități militare care depășesc modalitățile existente în domeniul protecției civile; sau
 - (c) măsuri în sprijinul unui răspuns rapid din partea statelor membre.
- (4) În utilizarea mecanismelor IPCR, Președinția Consiliului asigură coerența tratamentului în cadrul Consiliului, precum și a răspunsului global la nivelul politic al Uniunii, inclusiv în ceea ce privește elaborarea și actualizarea propunerilor de acțiune, respectând totodată dreptul de inițiativă al Comisiei și al ÎR, în limitele competențelor care le revin. În realizarea acestei sarcini, Președinția beneficiază de sprijin și consiliere din partea SGC, a Comisiei și a SEAE, precum și din partea coordonatorului UE pentru lupta împotriva terorismului, în caz de atacuri teroriste. În funcție de criză, structurile și agențiile Uniunii din domeniul PESC/PSAC oferă, după caz, contribuții în conformitate cu dispozițiile relevante din dreptul Uniunii.
- (5) Președinția Consiliului informează președintele Consiliului European și Președintele Parlamentului European cu privire la invocarea clauzei de solidaritate și la principalele evoluții.
- (6) După invocarea clauzei de solidaritate, ERCC acționează în calitate de punct de contact central la nivelul Uniunii cu autoritățile competente ale statelor membre și cu alte părți interesate, disponibil 24 de ore din 24 și șapte zile din șapte, fără a aduce atingere responsabilităților existente la nivelul Comisiei și al ÎR sau rețelelor de informare existente. ERCC va facilita elaborarea rapoartelor integrate de analiză și conștientizare a situației (ISSAA), în colaborare cu Celula de supraveghere a UE și cu alte centre de criză ale Uniunii, în conformitate cu articolul 6 din prezenta decizie.

*Articolul 6***Rapoartele integrate de analiză și conștientizare a situației**

Rapoartele ISSAA sunt adaptate necesităților nivelului politic al Uniunii definit de Președinția Consiliului și permit o privire de ansamblu strategică asupra situației în cadrul Consiliului în conformitate cu mecanismele IPCR. Rapoartele respective reunesc contribuțiile validate puse la dispoziție în mod voluntar de către statele membre, Comisie, SEAE și agențiile Uniunii relevante, precum și de organizațiile internaționale relevante. În situația invocării clauzei de solidaritate în legătură cu atacuri teroriste, evaluările informațiilor și sesiunile de informare cu privire la acestea vor fi tratate separat prin intermediul canalelor existente.

*Articolul 7***Eliminarea treptată**

Eliminarea treptată a răspunsului prevăzut de prezenta decizie urmează aceeași procedură precum cea prevăzută la articolul 4 alineatul (2). Statul membru care a invocat clauza de solidaritate indică, de îndată ce consideră oportun, că nu mai este necesar să mențină invocarea activă.

*Articolul 8***Evaluarea amenințărilor la nivelul Uniunii**

(1) Pentru a evalua periodic amenințările cu care se confruntă Uniunea, Consiliul European poate solicita Comisiei, ÎR și agențiilor Uniunii, după caz, să elaboreze rapoarte privind anumite amenințări.

(2) Cu excepția cazului în care Consiliul European prevede altfel, aceste rapoarte se bazează exclusiv pe evaluările disponibile ale amenințărilor, pregătite de instituțiile, organele și agențiile relevante ale Uniunii în cadrul mecanismelor existente, precum și pe informațiile furnizate în mod voluntar de statele membre, evitând totodată suprapunerea eforturilor. Atunci când este cazul, coordonatorul UE al luptei împotriva terorismului participă la pregătirea acestor rapoarte. În conformitate cu articolul 346 alineatul (1) litera (a) din TFUE, niciun stat membru nu are obligația de a furniza informații a căror divulgare o consideră contrară intereselor esențiale ale siguranței sale.

*Articolul 9***Reexaminare**

(1) Modalitățile prevăzute în prezenta decizie se reexaminează periodic în conformitate cu nevoile identificate și, în orice caz, în termen de 12 luni de la încheierea invocării, pentru a garanta identificarea și abordarea lecțiilor relevante. Reexaminarea respectivă se efectuează în cadrul Consiliului pe baza unui raport comun pregătit de Comisie și ÎR.

(2) Atunci când este cazul, prezenta decizie poate fi revizuită. Într-un astfel de caz și în conformitate cu articolul 222 alineatul (3) din TFUE, Consiliul este sprijinit de Comitetul politic și de securitate și de Comitetul permanent pentru cooperarea operațională în materie de securitate internă.

(3) Atunci când este cazul, Consiliul poate adapta mecanismele IPCR, în special pentru a răspunde necesităților identificate de Consiliu în contextul reexaminării sau în urma revizuirii prezentei decizii.

*Articolul 10***Implicații financiare**

Orice resurse financiare necesare pentru punerea în aplicare a prezentei decizii se mobilizează în cadrul limitelor anuale convenite pentru cheltuieli, în conformitate cu domeniul de aplicare al instrumentelor existente ale Uniunii și cu respectarea plafoanelor anuale din cadrul cadrului financiar multianual.

*Articolul 11***Intrarea în vigoare**

Prezenta decizie intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Adoptată la Luxemburg, 24 iunie 2014.

Pentru Consiliu
Președintele
E. VENIZELOS
